

EEN
ANDERE JONGEN
DOOR
D. v. D SPIEGEL

NIJCKERK — G. F. CALLENBACH

EEN ANDERE JONGEN

GEILLUSTREERD DOOR
JOHANNA VAN DE RUIT

EEN
ANDERE JONGEN
DOOR
D.V.D SPIEGEL

NIJCKERK - G. F. CALLENBACH

I.

MET DE BLEEKNEUSJES MEE.

Nu was het dan een uitgemaakte zaak: Antoon Barendsen zou ook meetrekken met de bleekneusjes. Hij zou ook „naar buiten” gaan, hij zou ook wekenlang wonen ver van de stad, ver van de school, ja — maar ook ver van vader en moeder.

Dat laatste, zie je, dat was geen kleinigheid voor een enig kind, een wel wat verwend jongetje, dat nog nooit één nacht buiten moeders deur geslapen had. Zelf vond hij het eigenlijk wel fijn, maar moeder dacht er anders over. Moeder had er al twee jaar anders over gedacht. Daarom was hij de vorige zomers toch thuis gebleven, ondanks het feit, dat toen ook al de schoolarts hem opgeschreven had, dat toen ook al een plaatsje voor hem zou zijn gemaakt ergens op een boerderij, waar het altijd „zoo fijn” was volgens de jongens, die er al eens geweest waren.

Vader had gevonden, dat hij gaan moest, had gehoopt, dat hij daar een kleur op zijn magere wangen zou krijgen, dat hij daar eindelijk eens zou leeren eten, maar moeder was er zoo verdrietig over geweest, dat ten slotte toch besloten werd, hem thuis te houden.

Maar nu zou hij gaan.

't Was Woensdagmiddag en Antoon zat bij moeder thuis. Anders speelde hij op straat, maar moeder moest nog een heeleboel voor hem naaien, was nu aan een katoenen pak bezig, dat hij straks zou moeten passen. Daarom zat hij zich een beetje te vervelen hier op die duffe achterkamer, drie hoog in een nauwe Amsterdamsche straat.

„Toe moeder, laat me nou naar buiten gaan,” zeurde hij.

„'t Kan niet. Straks moet je passen.”

„'k Zal niet ver weggaan. Als u me dan noodig hebt, kan u me roepen.”

„Dat zei je gisteravond ook. En toen was je later nergens te vinden. En hoe laat kwam je niet thuis!”

„Ik mag ook niks,” drensde hij.

„Maar me lieve jongen, vind je het zóó erg een poosje bij moeder te zitten? Bedenk eens, voor hoe lang je weggaat!”

„Dat duurt nog haast twee weken!”

„Ja, twee weken,” zuchtte moeder. „Over twee weken ben je al weg. Kind, kind, ik moet er niet aan denken.”

„Ik kom toch weer terug?”

„Ja, dat hopen we. Maar je doet soms zulke wilde dingen, niet met opzet, dat geloof ik graag, maar je doet ze toch en o, m'n jongen, als je daar eens in een sloot valt of uit een boom rolt!”

„'k Zal wel oppassen!”

„Ja, dat hoop ik. En je moet je maar niet te veel met de jongens daar inlaten. Boerenjongens zijn soms zoo ruw in d'r spelen.”

„Als ze me te na komen, sla ik ze op d'r kop.”

„Ja, zie je, daar heb je het al. Jij slaat er maar op en bedenkt niet, dat je een zwak ventje bent. Hoe dikwijls heb ik je hier al niet bloedend en met blauwe plekken thuis gekregen. O, jongen. . . .”

Een tikje op de deur maakte een eind aan moeders verzuchtingen, tenminste voor een oogenblik. De juffrouw, die vóór woonde, kwam een buurpraatje houden.

„Zoo mensch, zoo druk aan de naai?”

„Ja, wat zal ik je zeggen, hè? Als je zoo'n kind thuis hebt, heeft het zooveel goed niet noodig, maar onder vreemden, hè? Ik wil, dat hij knap voor den dag komt.”

„Mensch, mensch, wat begin je. 't Is me eventjes een onkosten, niet?”

„Dat is het ergste niet. Mijn man heeft gelukkig vast werk, maar het kind zoo lang te moeten missen, zie je! Dat is verschrikkelijk.”

„Ja,” zei de juffrouw wat flauwtjes. 't Kon haar niet zooveel schelen, dat „het kind” een poosje wegging. Zij

had het niet erg op Antoon begrepen en vond het eigenlijk een rust, te weten, dat hij haar wekenlang niet uit den slaap zou houden. Wat maakte die jongen 's morgens vroeg al een kabaal en hoe was hij er altijd op uit, iemand te

plagen. Had hij haar gisteren nog niet hevig doen schrikken? Toen had me daar die bengel de kat van twee hoog in haar vuilnisbak gestopt. Ze had haar bak op straat gezet en niet dadelijk naar boven gehaald, toen hij geleegd was.

Toen had dat joch het natuurlijk gedaan. Ze dacht al: wat ligt het deksel er netjes op, maar verder had ze nergens erg in. Ze nam haar bak op, ging naar boven, maar nauwelijks was ze een paar treden opgegaan of ze hoorde een gekrabbel en zag het deksel bewegen. Of ze schrok! Ze wist zelf niet, hoe ze het er nog levend had afgebracht, toen dat gedierte er uit vloog. Het deksel, dat ze even had opgelicht, had ze in haar angst weggeslingerd, de bak was naar beneden geduikeld en zij — ja, ze had zich gelukkig nog aan de leuning kunnen vastgrijpen, maar anders — ze had toch wel een ongeluk kunnen krijgen van den schrik! Nee, wat haar betrof, mochten ze het jongetje houden, daar in dat boerenland. Ze beklagde de menschen, waar hij komen zou. Die zouden wat met hem te stellen hebben. Maar natuurlijk zei ze dat niet tegen zijn moeder.

„Och,” klaagde juffrouw Barendsen, „ik sta zulke angsten uit. 't Is voor zijn bestwil en daarom laten we hem gaan, maar als ik er goed over ga denken, o, dan heb ik er geen rust over. Bij vreemde menschen, onder kinderen, die natuurlijk veel sterker zijn dan hij en vast erg ruw op den koop toe en dan al dat water. . . .”

„Gaat hij niet naar Gelderland?” informeerde de bezoekerster.

„Ja, dien kant uit tenminste.”

„Nou mensch, daar is niet veel water, hoor! Dat zal wel losloopen.”

„Nou, dat kan, maar 't is er toch heel anders dan hier.”

„Ja, geen trams en wagens en auto's om onder te raken, dat is waar.”

„Och, juffrouw,” zuchtte Antoons moeder verder, „je hebt daar andere dingen. Varkens, koeien, paarden, je moet rekenen, het kind is niks gewend. Als ik er aan denk, dat hij op een dag een wilden stier kan tegenkomen, dan breekt mijn hart.”

„Net of die zoo maar op den weg loopen,” gooide Antoon brutaal er tusschen.

't Begon hem een beetje te vervelen, hoewel, 't was toch ook niet onaardig, als de menschen zoo bezorgd over je waren. Maar — 't moest niet te bar worden, vooral niet als

die juffrouw Bakker er bij was. Voor zijn moeder was hij nog wel graag het kleine jongetje, maar voor andere menschen was hij liefst groot. Hij was toch ook al tien en langer dan menige jongen van twaalf. Dat hij mager en bleek was, nou ja, wat zou dat? Hij was toch lekker groot en „buiten” zou hij wel dik worden ook. Hij kreeg daar natuurlijk fijn eten. Boeren waren rijk, die aten den heelen dag vleesch en worst. Ja, worst vooral. Daar hield hij wel van. Melk lustte hij niet graag en thuis wou hij ze niet drinken. Vader had gezegd: „'t Zal je dáár niet gevraagd worden, mannetje! Daar zul je wel melk moeten drinken, of je wilt of niet.” Dat was vervelend, maar 't zou wel meevallen misschien. Hij ging immers naar den „Achterhoek”? En daar hadden de boeren niet zooveel koeien als dezen kant uit; meer varkens, had de meester verteld. Nou, daar werd natuurlijk worst van gemaakt. Fijn hoor! Geldersche worst! Wat zou hij smullen! Met die melk liep het wel los. Als hij ze toch staan liet? Daar deden ze niets aan. Ze konden het hem toch niet ingieten? Kom, 't zou daar best meevallen; in elk geval zou hij zich thuis groot houden en niet laten merken, dat er ook wel eens oogeblikken waren, dat hij het een beetje vervelend vond, zoo lang weg te moeten en nog wel liefst naar menschen, die hij heelemaal niet kende. Dat was erger dan wilde stieren, die je vast niet zoo licht zou aantreffen. Hij zou zich groot houden. Stellig, hoor!

En hij hield zich groot. Zóó groot, dat zijn moeder den avond na zijn vertrek tot zijn vader zei: „Ik weet niet, maar ik geloof, dat Antoon er niets om gaf, dat hij weg moest. Hij stapte zóó vroolijk in den trein, hij scheen er geen oogeblik over te denken, dat hij wegging voor zoo heel lang.”

„Och, 't is een kind moet je denken en het nieuwe trekt. Laten we blij zijn, dat hij het zoo opnam. Verbeeld je, dat hij gehuild had! Dat was toch erger geweest?”

„Ja, dat is zoo, maar....”

Juffrouw Barendsen schreide, zooals ze vaak al had geschreid deze laatste weken.

Barendsen trok heel hard aan zijn pijp. Hij wist zoo gauw niet, wat te zeggen.

't Was naar, dat de jongen weg was; zoo stil en zoo leeg!

't Was waar, dat hij heel gemakkelijk gegaan was, dat hij zich niets scheen aan te trekken van de scheiding.

't Was ook waar, dat je daar blij om moest zijn en even waar, dat dit moeilijk viel.

Hij begreep zijn vrouw zoo goed.

Hij zelf had ook verdriet.

Maar het was immers noodig voor den jongen? Noodig, ja, in meer dan één opzicht misschien. Hij wist wel, dat Antoon zoo zoetjes aan de schrik van de straat begon te worden. Hij wist ook, dat dit voor een groot deel hun eigen schuld was, omdat ze er zoo moeilijk toe konden komen, hem te straffen, als hij kwaad had gedaan. Ouders, die niet straffen, zijn heusch de beste niet.

Dat wist Barendsen zelf ook. En het deed hem verdriet. Maar Antoon was hun eenige en niet sterk. Toch...

Barendsen is bij oogenblikken bang, dat die pleegouders daar ginds last met zijn jongen zullen hebben. Dat zou hij vreeselijk vinden. Heel ernstig heeft hij Antoon gewaar-schuid en die heeft beloofd, goed te zullen oppassen.

Maar dat beloofde hij al zoo vaak!

„Vrouw,” zegt Barendsen ten slotte, „je moet je niet zoo van streek maken. De jongen is natuurlijk in goede handen. Er wordt altijd voor gezorgd, dat de kinderen bij menschen komen, waar het hun aan niets ontbreekt. Wie weet, hoe frisch en flink we hem terugkrijgen. Hij werd hoe langer hoe bleeker. Hij groeide te hard en dan, onze Amsterdam-sche lucht is niet bepaald de gezondste, moet je denken. De Geldersche is vrij wat beter.

En weet je, wat ik ook zoo fijn vind? Hij komt in een gezin met kinderen. Hij is — nou ja — je weet wel — we hebben hem wel wat verwend. 't Is wel eens goed, als hij ziet, hoe andere kinderen thuis zijn.”

„Als ze hem maar geen kwaad doen!”

„Kwaad! Hoe kom je er bij? Denk je, dat hij onder wilden verzeild is geraakt?”

„Nee, dat niet, maar — och, zie je, ik kan er zoo dadelijk niet overheen, dat hij weg is.”

„Denk eens aan die ouders in Hongarije. Dat is wat anders. Die kinderen gaan veel langer weg en naar een heel vreemd land. Als onze jongen ziek werd, of het er niet kon uithouden, hadden we hem in een paar uur weer bij ons.”

„Zouden die kinderen ook zoo goed van huis kunnen?”

„Goed van huis? Ik hoop, dat Antoon goed van huis kan, maar zeker ben ik er niet van.”

„Och, als je hem had zien weggaan....”

„Dat zegt niks. Een jongen houdt zich goed en ik ben blij, dat hij zoo flink was.”

In stilte dacht Barendsen: „Ik wou, dat ik hem op het oogenblik eens zien kon, zooals hij daar onder die vreemden zit, of misschien al in dat vreemde bed ligt.” Maar dat zei hij niet.

Zijn vrouw dacht ongeveer hetzelfde. Maar ze zei het ook niet.

II.

DE EERSTE AVOND IN HEESTERLOO.

Ja, Antoon had zich goed gehouden. Op school had hij een groot woord gehad, was lastiger geweest zelfs dan anders en buiten, nou, dáár had hij zich nog eens flink doen gelden. In hùn straat was hij de eenige, die wegging en hij wist wel, hoe de jongens hem benijdden. Zij gingen nooit „uit de stad”, tenminste nooit langer dan een dag en hij ging voor weken. Daarom voelde hij zich en de jongens konden het nù wel van hem hebben; hij had nu een schreefje voor.

En toch was het niet heelemaal als anders gegaan. Als hij belletje trok, winkeldeuren opengooide, volle aschbakken omschopte en soms bijna in de handen van een agent raakte, gaf hem dit niet het dolle plezier van vroeger; hij deed het alleen, om de jongens te doen zien, wat hij durfde, maar het ging niet van harte.

Natuurlijk is het ook verre van prijzenswaardig, als je dergelijke dingen wèl van harte doet, maar zóó was het nu eenmaal met hem gesteld geweest, al jaren lang. 't Had hem onder de jongens vroeger den naam van Toontje

Durf-al gegeven en in z'n laatste weken thuis had hij dien naam nogal vaak gehoord, wat hem dan even deed vergeten het vreemde, dat hem toch onrustig maakte, dat hem soms zoo'n raar gevoel gaf in de keel. Hij had bijna niet geslapen den laatsten nacht, maar toch heel stil gelegen, opdat moeder het niet zou merken. Die moest, net als alle menschen, gelooven, dat hij er zich niets van aantrok. Hij was toch ook geen meisje, dat huilde, omdat ze van moeder wegging?

Nee hoor, ze zouden van hem geen traan zien en ze zagen er ook geen, ze vonden hem héél vroolijk. Zijn moeder ook. Maar als die zelf niet zoo bedroefd was geweest, zou ze gemerkt hebben, dat Antoons vroolijkheid toch wel wat overdreven was. In den trein ging het op den ouden voet voort. Zou je niet vroolijk zijn, als je zoo'n fijne reis ging maken en zooveel lekkers bij je had? Ja, ze hadden hem heel wat meegegeven, vader, moeder, een paar burens, de juffrouw uit den kruidenierswinkel, zelfs juffrouw Bakker was met een zakje zuurtjes komen aanstappen. Ze was de kattengeschiedenis bepaald weer vergeten, dacht Antoon.

De spoorreis was prettig, verveelde niets, 't was eigenlijk jammer, toen de trein in Heesterloo stopte en hij er uit moest. Ja, erg jammer en — nu zou het komen, nu zou hij de menschen zien, bij wie hij blijven moest, weken lang.

Als nú zijn moeder hem eens gezien had.

Zijn vader zou geknikt hebben en gezegd: „Dat dacht ik wel.”

't Leek wel een heel verlegen jongen, die daar naast dien stevigen boer op het karretje zat.

't Was ook alles zoo anders, dan Antoon gedacht had.

Hij wist, dat hij zou komen in een gezin, waar kinderen waren. Daarom had hij gedacht een paar jongens aan den trein te zien met hun moeder. Over den vader had hij in 't minst niet geprakkizeerd. Vaders moesten immers overdag werken? Zijn vader zou zeker niet om vijf uur aan een station hebben kunnen staan. Zijn moeder had hem weggebracht, dus dacht hij ook een moeder hier te vinden, ja, een moeder met kinderen.

Hij vond alleen een vader.

En die zei haast niets.

Antoon keek boer Hekman eens stiekum aan, terwijl ze voortsukkelden over den mullen zandweg. Wat zag hij er grappig uit. Een jasje, dat tot boven toe was dichtgeknoopt, een roode zakdoek om den hals, een grappig petje, dat bijna aan alle kanten eender was en een gezicht, waar je haast om zoudt lachen. Stel je voor, het was weinig minder rood dan de zakdoek en zoo stekelig, of er in geen

veertien dagen een scheermes op geweest was. Bovendien waren Hekman's appelwangetjes voortdurend in beweging, niet omdat hij zoo druk praatte, maar door een zekere lekkernij, die nu eens links, dan weer rechts bewerkt werd door Hekman's kiezen. En dan die ooren! Dikke gouden ringen zaten er in. Nee, zoo'n man had Antoon nog nooit gezien.

Hekman vroeg, of hij een goede reis had gehad.

„Ja, meneer,” zei Antoon.

„We moeten ruim een uur rijden, eer we er zijn,” vertelde hij even later.

„O,” was al wat Antoon te zeggen wist.

Toen ging er zeker een half uur voorbij, dat ze niets zeiden. Antoon verveelde zich geducht en wou, dat hij nog in den trein of desnoods in moeders achterkamer zat. Overal liever dan hier.

Maar toen ze dichterbij huis kwamen, begon Hekman wat spraakzamer te worden. Hij vertelde van zijn zes kinderen, van zijn vrouw, van zijn land, van zijn koeien.

„Hoeveel koeien heeft u?” vroeg Antoon.

„Drie. Dat is niet veel, hè?”

„Geven ze veel melk?”

„Nou, dat valt mee. Genoeg om jou een beetje dikker te maken. We hebben verleden jaar ook zoo'n jongie gehad en die is bij ons twaalf pond gegroeid. Wat zeg je daarvan?”

„'t Is erg veel,” zei Antoon wat onzeker. Hij wou ook wel twaalf pond groeien, maar asjeblijft niet van melk.

„Heeft u ook varkens?”

„Ja, heel wat, als je tenminste de biggen er bij rekent. Eén zeug heeft er zestien van pas drie dagen oud. Die zul je wel leuk vinden.”

„Slacht u de varkens?”

„Nou, 's winters gaat er eentje in de kuip, daar hebben we nog spek van.”

Antoon rilde. Spek, nee, dat lustte hij niet.

„Maakt u geen worst van de varkens?”

Hekman lachte. „Worst van de *varkens*? Wou je, dat ik ze allemaal door den worstmolen joeg?”

„O, ik dacht, omdat in Gelderland, daar maken ze toch Geldersche worst?”

„Ja, in de fabrieken. 't Kan best, dat de meeste van mijn biggen 't volgend jaar al opgegeten zijn, misschien wel door Amsterdamsche worsteters, maar daar bemoei ik me niet mee. Ik verkoop mijn biggen, als ze groot genoeg zijn en dan prakkizeer ik er niet meer over, wat er van de beestjes wordt. . . .”

't Klonk niet erg hoopvol; melk, spek, geen worst. . . .

„Kijk, daar dat derde hek, dat is mijn woning,” zei Hekman, toen ze een zijweg waren ingedraaid. Antoon's hart

begon hevig te kloppen. Nu ging het gebeuren, nu zou hij spoedig zijn in zijn nieuw tehuis.

„Nu gaat het gebeuren,” dachten ook de kleine Hekman-netjes en ze riepen blij: „Moeder, daar komen ze.”

Even later draaide het karretje het hek in en rende het heele troepje kinderen weg, om maar het liefst niet dadelijk voor den dag te hoeven komen. Zoo'n vreemde jongen, die heelemaal uit Amsterdam kwam, hè?

Antoon klauterde van het wagentje, wou er zijn koffer uittillen.

„Laat maar,” zei de boer. „Ga maar naar binnen!”

Toen hij zich omkeerde, zag hij het heele stelletje staan. Een welgedane boerin, met een witte muts op, vier jongens en twee meisjes. De kleinste kereltjes verscholen zich achter moeders rokken, de andere kinderen stonden verlegen lachend Antoon aan te kijken.

De boerin kwam op hem af en zei: „Zoo zoo, is dat onze gast? Antoon Barendsen, hè?”

„Ja juffrouw! Dag juffrouw!” zei Antoon, de hem toegestoken hand vattend.

„Geen juffrouw, jongen! Van juffrouwen weten we hier niet. Het jongetje, dat verleden jaar hier was, zei oom en tante. Zou je dat ook maar niet doen?”

„Ja juffrouw,” antwoordde hij.

„Nou, kijk eens hier, dit zijn dan de neefjes en nichtjes. Hier heb je Daan, die is elf, dat is Pietje, die is tien, dit is onze Kees van negen, dan krijgen we Aaltje, die is zeven, waar puk? Kom, niet zoo verlegen zijn, hoor!” zei ze tegen het kleine meisje, dat weg wou loopen, toen het haar beurt was een hand te geven, „en dan krijgen we nog Bertus, die is pas vier en onze kleine Jaap van twee. Nou ken je ze wel allemaal, hè?”

„Ja juffr. . . tante,” zei Antoon, die van de heele voorstelling alleen onthouden had, dat de oudste, Daan, nog ouder was dan hijzelf. „Maar gelukkig kleiner,” dacht hij, „ik kan hem best aan, al is hij zoo dik als een ton.”

„Komt, kinderen, we gaan naar binnen. Antoon zal wel honger hebben,” ging vrouw Hekman voort en direct stooft het heele corps een deur in, die toegang gaf tot een groot, hol vertrek.

„Zeker een keuken,” dacht Antoon.

Op een kamer leek het tenminste weinig. De eenige meubelen waren een tafel en wat stoelen. Op die tafel lagen boterhammen, acht grootere en kleinere stapels, zóó maar op het tafelblad, één op een bordje. Dat was natuurlijk voor hem, begreep hij. Als er nou maar geen spek op was.

’t Viel mee, ’t was brood met kaas en een paar sneden

met enkel boter. Er lag een ei bij, lekker hoor! Eieren lustte hij graag. Maar er stond een groote beker melk naast. Dat was minder prettig.

Vrouw Hekman nam zijn pet en jas aan en wees hem zijn plaats. Net als hij gedacht had, bij de boterhammen op het bordje.

De kinderen kwamen, de een na den ander, ook zitten en keken hem met open mond aan. Ze zeiden niets. Vervelend, vond Antoon. Nou, *hij* was ook niet van plan te gaan praten tegen die domme boerenschapsen. Als Daan er nog was! Maar die was met zijn vader meegegaan, om uit te spannen.

„En wat heb je nou het liefst?” vroeg de boerin, toen ze Antoons pet en jas had weggebracht. „Zeg maar, waar je meer trek in hebt, in koffie of melk.”

„Koffie als 't u blijft,” zei Antoon.

Uit een geweldig grooten pot schonk ze hem een kopje in.

„Dat zal smaken na de reis,” zei ze.

Het smaakte hem heelemaal niet, hij vond moeders koffie veel lekkerder, maar toch dronk hij het, zonder wat te zeggen, leeg. Als ze maar geen tweede inschonk. En als hij maar niet die melk ook moest opdrinken.

Even later kwam Daan met zijn vader binnen. Net als de anderen, liepen ze ook op hun klompen over den steenen vloer, tot ze dicht bij de tafel waren. Daar lag een houten vlonder en voor ze dien betraden, deden ze de klompen uit.

Nu gingen ze allemaal zitten en Antoon wou al beginnen, toen er iets gebeurde, dat hij nog nooit had meegemaakt. Hekman nam de pet van het hoofd, vouwde de handen en sloot de oogen. De vrouw en al de kinderen vouwden ook de handen. De oogen sluiten ging niet zoo gauw, omdat ze te graag keken naar den nieuwen huisgenoot, die niet deed als zij. Vrouw Hekman wenkte hem, dat hij ook zijn handen moest vouwen en toen deed hij het. Dat was voor 't eerst in zijn leven, dat Antoon zag en hoorde bidden. Ja, hij zag het ook, want hij kon niet laten eens even te kijken, toen Hekman daar zoo vreemd aan het „praten” was, maar toen hij zag al die gesloten oogen en oogjes, deed hij de zijne ook weer dicht. Hij begreep nu wel, dat dit bidden was,

want een poos geleden had hij eens aan zijn vader gevraagd, wat er in een kerk eigenlijk gebeurde.

„O, daar staat een man iets aan de menschen te vertellen en daar zingen en bidden ze,” had vader geantwoord.

Op zijn vraag, wat bidden was, had vader gezegd: „praten met je oogen dicht en je handen samen.”

Hij had het raar gevonden en gedacht, dat dit enkel in een kerk gebeuren kon, maar hier deden ze het in huis ook! En ze praatten niet tegen elkaar, zooals hij uit vaders woorden had opgemaakt, neen, Hekman praatte tegen iemand anders, maar Antoon kon niet begrijpen tegen Wien.

Na het „amen” zeiden ook de kinderen een gebedje op. Jaap kon het nog niet goed alleen, maar zijn moeder zei hem de woorden voor. Ondertusschen hielden de anderen nog steeds de oogen dicht en de handen samen. Ja, zelfs toen Jaap klaar was, deden Daan en Pietje ze nog niet open, maar moeder zei: „Beginnen, jongens!”

Toen keken die twee heel erg naar Antoon en die begreep, dat ze op zijn bidden gewacht hadden. Hij vond het vervelend. Er was nog vrij wat meer, dat hem niet aanstond, bij dezen eersten maaltijd. Het ei, waar hij direct op aanviel, was te dun naar zijn zin en hier durfde hij daar niet over mopperen, zooals hij thuis stellig gedaan zou hebben. 't Brood beviel hem ook niet. 't Was tarwebrood en hij was gewoon enkel wittebrood te eten. Aan één zoo'n groote snee had hij al meer dan genoeg en hij wou uitscheiden, maar vrouw Hekman zei: „Kom, kom, er kan nog wel meer in dat maagje!”

„Ik ben al aan mijn derde,” zei Pietje.

„Ik aan mijn vierde,” zei Daan.

„Ik eet nooit zooveel,” bracht Antoon verlegen hier tegen in.

„Dat zal wel leeren,” troostte vrouw Hekman. „Elken dag wat meer, dan komen we er wel. Maar op één snee mag je niet naar bed, hoor! Lust je er misschien nog een met suiker?”

Antoon durfde niet „neen” zeggen en proppte met veel moeite den suikerboterham naar binnen. 't Duurde lang.

De anderen waren al klaar en zaten op hem te wachten en — natuurlijk hem weer aan te kijken.

Gelukkig, daar gleeed het laatste stuk door zijn keel.

„Flink zoo,” zei Hekman en zijn vrouw voegde er bij: „Nou vlug die beker melk er in, dan zakt het goed.”

Zou hij — nee, hij lustte niet — ja, maar ze keken hem zoo aan.

Hij nam den beker op, zette er even zijn lippen aan, toen. . . .

„Nee, ik lust het niet,” zei hij vastberaden en schoof de melk een eind weg.

„Waarom niet?”

„Ik drink nooit melk.”

Even keken de boer en de boerin elkander aan. Toen nam Hekman den beker op, zette hem vlak voor Antoon neer en zei: „Je bedoelt zeker, ik *dronk* geen melk, hè? En daarom ben jij zoo'n teer ventje geworden. Proef maar eens, hoor! De melk is hier lekkerder dan in Amsterdam.”

„k Heb ze al geproefd, ik lust ze niet.”

„Kom jô, laat je niet uitlachen. Je bent toch gekomen om dik te worden? Hoe wil je dat klaarspelen zonder melk?”

„Ik zeg toch, dat ik geen melk lust!” antwoordde Antoon, die al tegensprekend meer moed kreeg.

„En ik zeg, dat je ze opdrinkt, en vlug ook,” zei nu vrouw Hekman streng.

Zôô'n toon, zülke oogen, dat was ons mannetje niet gewend.

Zonder een woord meer te zeggen, dronk hij den beker leeg.

„Zie zoo, nou ben je een kerel,” zei vrouw Hekman op heel andere manier.

Nu las de boer uit een dik boek iets, dat Antoon half verstonde en heelemaal niet begreep.

Toen werd er gedankt.

Daarna zei Hekman: „Daan en Kees, gaan jullie de boerderij maar eens rond met Antoon. Maar niet te ver weg, hoor! 't Is haast bedtijd.”

Bedtijd! Antoon keek op de klok. Zeven uur pas! In Amsterdam ging hij nooit voor halftien.

„Hoe laat gaan jullie naar bed?" vroeg hij buiten aan de jongens.

„Ik moet eigenlijk om zeven uur," zei Piet.

„Ik om acht," zei Daan, „maar meest ga ik tegen halfacht met Kees mee. We slapen samen."

„Ik kan zoo vroeg niet slapen," zei Antoon.

„Hoe laat ga jij dan thuis?"

„Halftien, tien uur, ook wel eens later."

De jongens keken hem verwonderd aan.

„Dat is nog later dan vader en moeder."

„Hoe laat gaan die dan?"

„Negen uur."

„Wat idioot," deed Antoon minachtend.

„Wij zijn ook niet zulke langslapers als jullie," zei Daan. die zich een beetje geraakt voelde.

„Hoe laat staan jullie dan op?"

„Vader en moeder om vier uur en wij meest om zes, maar ik mag ook wel vroeger," antwoordde Daan.

Antoon lette niet erg op wat de jongens hem lieten zien. Hij moest te veel denken over al wat hij in dezen korten tijd al gehoord en gezien had.

't Viel hem bitter tegen.

Zóó vroeg naar bed! Was 't niet vreeselijk? Zou hij het zeggen tegen die lui, dat hij zoo vroeg niet slapen kon?

Hij dacht weer aan de melk. Nee, 't gaf hier niets, of je tegenpraatte. Ze deden toch, wat ze zelf wilden.

Hoe anders dan thuis!

III.

TANTE VERTELT.

Dat dacht hij ook, toen hij den volgenden morgen wakker werd.

Eerst wist hij niet goed, waar hij was. In Amsterdam sliep hij in een alcoof, waar het altijd donker was. Als hij daar ontwaakte, zag hij hoogstens den stoel voor zijn bed.

Hier was alles licht en zonneschijn. Thuis hoorde hij gestommel boven, lawaai beneden, het snorken van de juf-frouw vóór, die hij dan gewoonlijk wakker maakte, door op de tusschendeur te bonzen, of zoo hard mogelijk op zijn mondorgel te blazen, karren, straatventers, tramgebel en nog veel meer.

Hier hoorde hij alleen de kippen kakelen. Wat een breede bedstee had hij. Je kon er best met z'n drieën in. Wat een grappige, gebloemde gordijnen hingen er voor. Erg mooi vond hij ze.

't Kamertje zelf was ook aardig. 't Was een opkamertje, had tante gezegd, toen ze hem gisteravond naar bed bracht. Je moest een trapje op, om er te komen, en stel je voor, daardoor was het raam gelijk met den vloer. Als je er voor stond, konden ze van buiten af je heelemaal zien. Zulke kamers had je in Amsterdam niet, hoor!

't Was bepaald de mooiste kamer uit het heele huis. Uit de keuken (het achterhuis, zeiden ze hier) kwam je door een gangetje in een groote kamer. Daar sliepen oom en tante, met de twee kleinste jongens. Twee bedsteden had je er. 's Winters huisden ze in die kamer, had tante gezegd, die kamer had een planken vloer, met aan de kanten rieten matten; niks mooi, hoor! Maar hier op dit kamertje lag een kleed en dat was prachtig groen, met rozen in 't midden. Antoon had nog nooit zoo'n mooi kleed gezien. Ja, dit kamertje was vast het fijnste uit het heele huis. Toch wel aardig, dat hij daar slapen mocht. De vier grootste kinderen sliepen op zolder. Daar hadden ze hem ook wel bij kunnen stoppen. Toen tante hem gisteravond naar bed bracht, had hij haar wel vriendelijk gevonden, maar de gedachte aan dien beker melk had hem nog wat dwars gezeten. Daarom had hij weinig gezegd. En toen zei ze: „Ik hoop, dat je gauw slapen zult,” had hij wat nijdig geantwoord: „Dat duurt nog wel een paar uur, want thuis ga ik veel later naar bed.”

„O ja? Nou, hier is halfacht je tijd; daar zul je gauw genoeg aan wennen,” had ze gezegd.

Zie je wel, ze trok er zich niets van aan. Toen ze hem welterusten zei, had hij geantwoord: „Welterusten, juffrouw,” en toen was ze even teruggekomen, had hem de hand op het hoofd gelegd en gezegd: „Vind je het naar, om tante te zeggen?”

Kijk, toen vond hij haar weer aardig en hij had gezegd: „Nee, maar ik denk er niet aan. Welterusten, tante,” had hij er nog bijgevoegd.

Zou hij opstaan?

't Was vast al heel laat.

Hij had héél, héél lang wakker gelegen, vast wel tot elf uur. Hij had niet kunnen slapen, had aan thuis gedacht, had zelfs gehuild!

Ja, ja, vader had niet zoover misgekeken.

Toen Antoon even later in het achterhuis kwam, was de boerin daar alleen.

„Morgen, kleine langslaper,” zei ze.

„Morgen, tante!”

„Hoe laat denk je dat het is?”

„'k Weet niet.”

„Over tienem.”

„O-o-o-o.”

„'t Hindert niet, hoor! Je hebt toch niets te doen. Je slaapt maar zoolang je wilt. Ga je nou eerst aan de pomp eens lekker wasschen. Dat kun je toch wel alleen?”

„O ja, best hoor!”

Onder het wasschen hoorde hij haar bezig met zijn boterham, hoorde hij melkplassen in een beker. Br. . . . En toen hij bij de tafel kwam, o schrik, toen zag hij een boterham met. . . . spek.

„Ga nou maar lekker eten.”

Wat zou hij? Zeggen, dat hij geen spek lustte? Och, 't gaf immers toch niet? Neen, opeten maar.

't Ging heel langzaam.

„Vind je het niet lekker?” vroeg tante.

„Ik — ik eet nooit spek.”

„En het is toch zoo gezond, een tarweboterham met spek op je nuchtere maag. Mijn jongens vinden het een heele tractatie. Die krijgen het niet elken dag.”

„Waarom niet, tante?”

„Ze zijn gezond en sterk. Ze hebben het niet noodig.”

„U hebt toch varkens genoeg. U kon er best een paar meer slachten.”

Vrouw Hekman lachte een beetje.

„Je denkt zeker, dat we heel rijk zijn, hè?”

„Boeren zijn toch altijd rijk?”

„Dat denken de menschen in de stad. Maar niet alle boeren zijn rijk, hoor!”

„Bent u dan arm?”

„Nee, gelukkig niet. God heeft ons gezegend, meer dan we verdienen en Hij laat het ons aan niets ontbreken. Maar we moeten hard werken en dat kunnen we gelukkig, want we

zijn allemaal goed gezond. Ik heb hier niet altijd gewoond, ik kom uit een streek, niet zoo heel ver van Amsterdam. Daar zijn de boeren rijker dan hier, maar heusch niet gelukkiger."

Antoon had het te druk met zijn boterham om dadelijk te antwoorden. Hij vond het leuk, dat ze uit de buurt van Amsterdam kwam, begreep nu ook, waarom hij haar beter kon verstaan dan de anderen. Die praatten zoo raar, al deden ze ook hun best, zich voor hem verstaanbaar te maken.

Antoon dacht ook aan iets anders. Wat had ze gezegd over God en dat Hij hen zegende? Bij dat bidden, gisteravond, had oom ook dien naam genoemd en in het dikke boek stond er ook van. Antoon had wel eens meer over God hooren spreken, maar het rechte wist hij er niet van. Toen hij er zijn moeder eens naar gevraagd had, had die gezegd, dat hij nog te klein was, om daar wat van te hooren. Dat kwam later wel.

Zou hij er tante eens naar vragen?

Vrouw Hekman was even weg geweest, maar kwam nu juist terug.

„Tante, wie is God?"

„God woont in den Hemel. Hij heeft alles geschapen. De wereld, de menschen, de zon, de maan, de sterren, alles!"

„Geschapen? Wat is dat?"

„Dat is — ja, kijk, dat is zoo iets als gemaakt. Maar 't is toch anders. De menschen kunnen iets maken, maar God alleen kan scheppen."

't Werd Antoon niet veel duidelijker en vrouw Hekman merkte dit best. Het speet haar. Ze had het er gisteravond al over gehad met haar man, hoe erg het was, dat dit kind niet eens scheen te weten, wat bidden was en die had geantwoord: „Misschien heeft de Heere hem wel bij ons gestuurd om het te leeren."

Ja, dat was mooi, dat was heerlijk, maar 't viel toch heusch niet mee. Zoo'n kind, dat niets wist!

Toch wou ze het probeeren; daarom zei ze: „Vanmiddag na het eten kom je maar eens bij me zitten buiten op de bank, dan zal ik je een heeleboel vertellen."

Vertellen! Dat was fijn. Antoon hield dol veel van vertellen. Als de meester vaderlandsche geschiedenis vertelde, hoefde Antoon nooit verboden te worden. Dan was hij een en al oor. En nu zou tante hem ook vertellen over dingen, waarvan hij nog nooit gehoord had. Eenig hoor! Hij vond het nu in Heesterloo al vrij wat beter dan gisteravond. 't Viel eigenlijk best mee, óók de melk, óók het spek. En tante, ja, die was streng, maar toch wel aardig. En ze zou vertellen!

Dat hielp hem ook door de verveling heen van alleen te moeten rondloopen. 't Speet hem nu, dat hij gisteravond niet beter naar de jongens geluisterd had. Daan had nog gezegd, wat hij al zoo doen kon, terwijl zij naar school waren, had hem gewezen, waar hij zijn speelgoed bewaarde. Antoon had vooral zin in een bromtol, die Daan hem had laten zien, maar die stopte hij altijd weg voor de kleine jongens. En Antoon wist heelemaal niet meer, waar dat was. Zou hij het aan tante vragen? Maar tante wist het ook niet precies en had het op dat oogenblik te druk, om te helpen zoeken. Ze wist wel, waar Kees zijn proppenschieter had. Daar speelde hij toen een poosje mee, maar kon er niet recht den slag van te pakken krijgen.

't Middagmaal verliep weer net als gisteren het avondeten. Er werd weer gebeden, gelezen, gedankt. Bij dat lezen probeerde Antoon nu goed te luisteren, want dat was het boek, waarin over God gesproken werd, maar veel kon hij er niet van opvangen. Als Hekman gewoon praatte, en het was tegen Antoon, dan deed hij zijn best het zoo verstaanbaar mogelijk te doen, maar met lezen scheen hij daar niet aan te denken, of vond het misschien te lastig. 't Was een en al Geldersch, wat je hoorde en dat verstond Antoon niet.

„'t Zal wel wennen,” zei tante, toen hij er haar over sprak. „Dat jongetje van verleden jaar verstond het met veertien dagen al en toen hij naar huis ging, sprak hij het zelf. Zijn eigen moeder verstond hem niet. Als eerst maar de vacantie begint en je den heelen dag met de jongens speelt, dan zal je eens zien, hoe gauw je het leert.”

Ja, de jongens zag hij overdag niet. Ze moesten een uur

loopen naar school, deden daar soms twee uur over en kwamen natuurlijk tusschen den middag niet thuis. Ze aten in het dorp, bij hun grootmoeder.

Antoon vond het niets erg. Die Daan en Pietje, die zoo

vlug aten en hem dan maar zaten aan te kijken! Nee, hoor, hij verlangde niets naar ze.

Bertus schoot zelf niet zoo hard op en kleine Jaap werd nog door zijn moeder geholpen. Zoo'n paar peuters rekende je natuurlijk niet. En na het eten....

Ja, toen ging tante vertellen. Ze vertelde al wat jullie al zoo vaak gehoord hebt, maar wat voor Antoon nog heelemaal nieuw was. Ze vertelde, hoe God alles schiep, hoe ge-

lukkig Adam en Eva waren in het Paradijs, maar ook van de zonde en alle droefheid, die daardoor kwam.

Antoon vond het mooi, héél mooi, maar ook heel akelig en hij deed veel vragen, moeilijke vragen soms, waar tante dan niet zoo gauw een antwoord op wist te geven. Maar dat vond hij niet erg, als ze maar door vertelde. En ze vertelde door. Ze vertelde vooral van den Heere Jezus, hoe die gekomen was, om de menschen te verlossen en ze tòch weer gelukkig te maken, dat die Heere Jezus de menschen in den hemel wou brengen, dat Hij daarvoor lijden en sterven wou, dat Hij dit ook voor Antoon gedaan had, dat Hij ook Antoon liefhad.

„En vader en moeder?” vroeg hij.

„Vader en moeder ook.”

„Maar ik geloof, dat ze niets van Hem weten. Ze praten nooit over Hem.”

„Dat is heel ongelukkig. Er zijn veel menschen, die niets van den Heere Jezus weten en ook veel, die niet van Hem willen weten. Hoe het met je ouders gesteld is, weet ik niet, maar jij zult in de weken, dat je hier bent, nog veel meer van Hem hooren en dat kan je ze dan later allemaal vertellen. En je kunt bidden voor je ouders en voor je zelf, dat jullie Hem moogt toebehooren.”

Toen er dien avond weer gebeden werd voor het eten, bad Antoon ook, precies als Daan. Tante had het hem geleerd. Nu keken de kinderen hem weer aan, maar toch anders dan gisteren en het kon hem trouwens ook veel minder schelen. Hij lette bijna niet op ze. Hij had zooveel gehoord dezen middag, dat hij er maar aldoor aan denken moest. Tante had hem gezegd, dat het goed was, te bidden eer je slapen ging.

„Wilt u me daarvoor ook een gebedje leeren?” had hij gevraagd.

Tante had even nagedacht en toen gezegd:

„Ik geloof niet, dat dit voor jou noodig is. Kleine kinderen leeren wel zoo'n gebedje, maar als je grooter wordt, weet je zelf toch wel, wat je vragen wilt? Je moogt net tot den Heere spreken, als je het tegen mij doet en Hem alles zeggen. Zou je dat niet kunnen?”

„Ja tante!”

Dien avond sliep Antoon heel wat gauwer en huilen deed hij niet. Hij was gelukkig, door al het nieuwe, dat hij gehoord had.

Een paar dagen later bracht oom uit de stad een kinderbijbel voor hem mee. 't Was een dik boek met mooie platen.

„Is dat voor mij, oom?” vroeg hij.

„Ja jongen, die is voor jou.”

„Mag ik die later ook meenemen?”

„Natuurlijk; hij is voor jou en blijft voor jou.”

Dien middag moest hij een brief naar huis schrijven, maar dat mooie boek lokte zoo heel erg tot lezen.

„Mag ik nog een dag wachten met schrijven, tante?” vroeg hij.

„Nee, Antoon! Eerst schrijven.”

„Hè, wat vervelend. Waarom nou?”

Tante keek hem eens aan en zei:

„Weet je nog wel, wie Zijn ouders in alles gehoorzaam was?”

Hij kreeg een kleur en zei zacht:

„De Heere Jezus.”

„Juist en Hij wil, dat jij ook gehoorzaam bent.”

Antoon zei niets meer, maar begon aan zijn brief. En al schrijvend, vond hij het heelemaal niet vervelend meer, want hij had veel te vertellen. Ook over zijn mooie boek.

IV.

„TOONTJE DURFAL.”

't Begon Antoon elken dag beter te bevallen in Heesterloo. 't Was wel niet prettig, dat hij overdag alleen moest spelen, maar hij vermaakte zich toch wel. En, was het vier uur, dan trok hij er op uit, om de anderen tegemoet te gaan. 't Was een heel stel jongens, dat hij zoo ongeveer halfweg tegenkwam en natuurlijk ging het dan spelend en stoeiend

weer op huis aan. Elke boerderij maakte het clubje kleiner, want daar stapten dan een of meer kinderen het hek binnen; als ze bij Hekman waren, schoten er maar twee over, die nog een eindje verder woonden.

Hij kon het best vinden met de Geldersmannetjes. Moeders angst voor de boerenkinderen bleek heelemaal ongegrond. Antoon wist niet, hoe het kwam, maar hij voelde, dat dit een beter slag jongens was dan waarmee hij in Amsterdam had omgegaan. Nee, 't waren geen braverdjes, maar ze deden toch zelden dingen als zijn makkers en — hij zelf, in Amsterdam.

Of dan de Amsterdamsche jongens zoo slecht zijn?

Overal heb je kinderen, die er plezier in vinden, verkeerde dingen te doen en andere, die daar minder van houden. En nu was het juist onder echte straatjongens, dat Antoon zich het best had thuis gevoeld en daar had hij ook geleerd echte straatjongensstreken. Nu waren de jongens in Heesterloo ook wel voor een grapje en óók wel voor een guitenstreek te vinden. Dat had Antoon gauw genoeg gemerkt en toen gedacht, onder deze jongens, die eigenlijk van zoo weinig wisten, aanvoerder te kunnen worden, zooals hij dat in Amsterdam ook zoo graag was. Hij merkte best, hoe ze tegen hem opzagen; hij was immers „de jongen uit de stad“? Eerst waren ze wel op zijn plannen ingegaan, maar toen hij op een dag een doode, half-verteerde rat in de regenton van een oud, kreupel vrouwtje wilde gooien, waren ze wakker geworden en hadden begrepen, dat Antoon's streken te ver gingen. Allemaal waren ze het er over eens geweest, dat zoo iets gemeen was. 't Water was schaarsch in die streek en het regende maar zelden. Ieder was dus zuinig op het water, dat hij had opgezameld. En wou nu Antoon zoo'n oude stakker zóó beetnemen? Nee, dat was laf!

Een anderen keer, toen hij van een handkar, hoog opgeladen met rieten stoelen, manden, mattekloppers en dergelijke artikelen, een stoel had getrokken, die een verzameling andere dingen meenam in zijn val, waren ze niet mee weggelopen, maar hadden den voortzwoegenden man geholpen, zijn boeltje weer in orde te brengen.

Toen had Antoon zich geschaamd. En Pietje had 's avonds minachtend gezegd: „Lees je in je kinderbijbel, dat je zulke gemeene dingen moet doen?“

Hij had niets terug weten te zeggen. Pietje kon wel eens meer zoo'n raken zet doen. Daarom had hij het niet erg op haar begrepen. Maar één ding moest hij erkennen: ze vertelde niets thuis. Daan ook niet. Kees was de eenige, die wel eens wat overbracht, maar dan nam Daan hem geducht onderhanden. Tante strafte trouwens nooit, om wat Kees vertelde, maar wel kon ze in zoo'n geval een heelen tijd erg stil wezen. Dat vond Antoon vervelend, want hij hield veel van tante, al was ze streng en al moest hij alles doen, wat zij eischte. Hij hield ook van oom, maar vooral van tante.

Daarom liet hij veel, wat hij vroeger graag deed, ja, omdat hij van haar hield en — toch ook, om wat in zijn „mooie boek“ stond.

Wat een pret, toen het eindelijk vacantie werd in Heesterloo. Al heel dicht bij huis kwam hij de jongens tegen, dien Vrijdag. Ze hadden een vroegertje gehad en schoten ook heel wat harder op, vroolijk en vlug als ze voortsprongen over den anders zoo vervelend langen weg.

Vacantie! Vacantie! Drie weken lang! Was dat eventjes fijn!

Ja, 't werd een vroolijke tijd! Antoon, Daan en Kees met nog andere jongens uit de buurt trokken er elken dag op uit, naar de hei, of het bosch. Ook op de boerderij was genoeg, om je mee te vermaken, maar wat verder weg was het toch leuker. Ze hielpen ook wel eens boonen afhalen voor de inmaak, ja, werkten zelfs wel eens een beetje mee op het land. Dat vond Antoon in 't begin 't fijnst van alles. Toen de jongens nog op school waren, had hij het al wel eens gewild, maar oom zei altijd: „Je bent hier om op te knappen en niet om te werken.“ Dat opknappen ging echter zóó flink, dat oom het nu wel toestond. Ja, 't was al een heel andere Antoon dan het bleke jochie, dat eenige weken vroeger gekomen was. Hij was al een paar pond zwaarder geworden en had een vrij wat gezonder kleur gekregen. Zoo mocht hij dus ook wel eens wat doen in den

Een andere jongen

tuin of op het land en daarover schreef hij dan geweldige brieven naar huis. Boer wou hij worden, vast en zeker. Kon vader ook niet de fabriek vaarwel zeggen en hier een baantje zoeken? 't Was makkelijk genoeg, hoor, dat werk hier. Hij kon al boonen plukken, aren rapen, al een beetje

schoven binden en Daan kon zelfs al melken. Dat zou hij ook nog zien te leeren.

Maar bij de koeien had oom hem niet graag, tenminste niet alleen. De oude plaagzucht kwam nogal eens om een hoekje kijken en als Antoon dan stiekum zoo'n koe een schop tegen de pooten gaf of aan den staart trok, begrijp je de rest, hè?

Oom had er al eens ernstig over gesproken, dat het laf en valsch was dieren te plagen, had er hem ook op gewezen, dat God niet wil, dat we een van Zijn schepselen leed doen en dan nam Antoon zich ernstig voor, het niet meer te doen, maar als de gelegenheid soms weer zoo gunstig was, kon hij het niet laten. Zeker, hij had er later dikwijls spijt van, maar dan was het eenmaal gebeurd. Dat plagen, hij hield er zoo van. Hij deed het in Amsterdam de jongens, waar hij mee omging, den meester op school, ja, eigenlijk alle menschen, waarmee hij in aanraking kwam. Hier durfde hij het met de menschen niet zoo goed aan; hoe dat kwam, wist hij zelf niet, maar daarom moesten het dikwijls de dieren ontgelden.

Toch, omdat hij zijn best deed, het te laten, werd het minder, maar oom vertrouwde hem nu eenmaal niet te best bij zijn vee. Daarom had hij hem en ook de andere kinderen, maar hem toch in het bijzonder, verboden, alleen in de varkensschuur te komen. In die schuur waren hokken voor de verschillende varkens en nu was er één van die zwijntjes, dat niet bekeken en heelemaal niet geplaagd wenschte te worden. 't Was een tamelijk brommige dame. Daan had Antoon verteld, dat, toen ze de vorige maal biggetjes had, ze zóó boos was geworden over te veel bezoek, dat ze nijdig was opgesprongen en toen zich met geweld op de kleine diertjes had laten vallen, waardoor er vier waren doodgegaan. Natuurlijk was dat voor Hekman een schadepost en had hij daarom, toen dit varken weer biggetjes had, den kinderen streng verboden te gaan kijken.

Dat was wat voor Antoon. Die kleine varkentjes vond hij zoo alleraardigst, zoo dik en rond, zoo schoon nog, hun rose velletje scheen zoo leuk door die dunne witte haren heen. En dan dat grappige krulstaartje! Eenig, hoor!

Gunst nee, zulke diertjes zou hij niet plagen, die zou hij voor niets ter wereld kwaad willen doen. En dat oude varken ook niet, al was het leelijk en lomp en nijdig. 't Was in elk geval de moeder van die aardige kleintjes. En stel je voor, daar mocht hij heelemaal niet naar kijken. Hij had gevraagd, of hij er dan eens met oom bij mocht, maar nee hoor! Bij de andere varkens wel, maar bij dit niet. Wat

konden hem die andere varkens schelen? Die liepen overdag al buiten, want die hadden niet meer zulke erg kleine biggetjes.

„Zouden we niet eens op onze kousen in de schuur kunnen gaan en dan even over het schut kijken?” vroeg hij aan Daan.

„Nee jò, niet doen, hoor. Dat varken hoort alles en 't is een erge kwaje. Je snapt toch, dat vader niet weer wil, dat er biggen dood gaan?”

„Hij hoort alles,” smaalde Antoon, „ja, maak dat mij wijs; een varken hoort nogal veel, zeg! Misschien als jullie aan komt klossen! Maar ik, nou, je weet toch, hoe zacht ik lopen kan? Ik kan me zoo licht maken als een veertje. 'k Heb toch niet voor niks elke week twee keer gymnastiekles?”

Dat was iets, wat Daan niet goed hebben kon, dat altijd weer opscheppen over die gymnastiek. Net of zij zooveel minder waren, omdat ze dat niet leerden. Net of zij ook niet zacht konden lopen. Een beetje boos antwoordde hij daarom: „Je hebt het hart niet, dat je er heen gaat, hoor! 'k Zeg het aan vader, als je het doet.”

„'k Dacht, dat jij zoo eerlijk was!”

„Dat ben ik ook.”

„Is klikken eerlijk?”

„'k Waarschuw je toch van te voren? Vader wil het niet en daarom zal jij het laten. 'k Zeg het vast, als je het doet.”

„Je durft niet.”

„Dat zal je eens zien.”

Ze stonden vlak bij de schuur, waar de varkens woonden. Antoon stapte er op af.

„Jò, je laat het, hoor!”

„Zeg je het, als ik het doe?”

„Ja, beslist.”

In een wip had Antoon de klompen uit en stond hij in de schuur.

„Jò!” riep Daan zacht. Hij durfde niet harder, want het varken mocht niets hooren.

Antoon trok er zich niets van aan.

Nee, 't was niet meer uit nieuwsgierigheid naar de

biggetjes, 't was om Daan te plagen, dáárom alleen, dat hij de schuur was ingegaan. Nu zou hij wel eens zien, of dat joch klikken durfde.

Daan voelde dat ook wel. Dat „je durft niet” zat hem meer dan dwars. Was dat zijn loon er voor, dat hij altijd Antoon's streken voor zijn ouders verzwegen had? De tranen sprongen hem in de oogen. Hij wou zelf ook zoo graag de biggetjes zien, maar hij liet het, omdat vader het niet wou en zou nu die vreemde het wel doen? Zou die vader schade berokkenen? Als de zeug nou weer zich op de biggen liet vallen? Daan had pas nog vader tegen moeder hooren zeggen, dat met nieuwjaar de landhuur wel verhoogd zou worden. Dan moest vader dus weer meer betalen. En vader was niet rijk, dat wist Daan wel. En nou die jongen....

Als Antoon uit de schuur terugkomt, zonder iets gezien te hebben, zonder zelfs over het schut gekeken te hebben, is Daan verdwenen. Antoon ziet hem hard hollen het land in. En daar in de verte kwam oom aan. Ja, 't was twaalf uur. O, nu zou Daan....

Antoon was bang, heel bang.

V.

O, DIE DAAN !

Onder het eten zei oom niets, maar daarna nam hij Antoon mee naar de groote kamer. Antoon volgde, terwijl hij tersluiks naar tante keek. Die scheen nog van niets te weten.

„Wat val jij me hard tegen, jò,” zei oom.

„k Heb niet eens gekeken.”

„Ben je niet in de schuur geweest?”

„Ja, dat wel, maar....”

„Nou, wat maar?”

„'t Varken heeft me vast niet gehoord.”

„Gehoord of niet, jij mocht niet in de schuur.”

„Ik heb niks geen kwaad gedaan.”

„Is het geen kwaad, iets te doen, wat ik niet wil?”

Antoon gaf geen antwoord.

„Zeg jongen, heb je me niks te zeggen?”

Weer geen antwoord.

Toen werd oom boos. „Vooruit, kwajongen, naar den

zolder. Als je een van mijn eigen jongens was, kreeg je een pak slaag. Ga boven maar eens denken over je kwaad. Als er biggen dood zijn, is 't jouw schuld.”

Zonder een woord te zeggen, draaide Antoon zich om, ging terug naar het achterhuis, waar de trap was, die naar den zolder voerde. Hij wou niet zien de verwonderde blikken van tante en de anderen; met gebogen hoofd ging hij de

trap op, duwde het zolderluik open en liet het, toen hij er door was, met een harden slag dichtvallen.

Boven gekomen, zakte hij neer in een der bedsteden. Hij zou maar probeeren te slapen. Wat lekkers, om zoo'n mooien zomermiddag op zolder door te brengen. En nu moest oom nog wel met de kar naar het dorp en had beloofd, dat ze mee mochten. Was 't niet stropig? En dat, omdat hij eventjes in die schuur geweest was. 't Gaf nogal wat. En daar zóó'n straf voor te krijgen. Lieve menschen, dan hadden vader en moeder hem wel dag en nacht mogen opsluiten, want die hadden vrij wat meer van hem onderonden.

Vader en moeder!

Voor 't eerst dacht Antoon er aan, dat hij ze dikwijls veel verdriet had aangedaan; voor 't eerst ook voelde hij daar echt spijt van. Wat waren ze altijd goed en lief voor hem, terwijl hier . . .

Bijna begon hij te huilen.

't Was verschrikkelijk hem hier op te sluiten, heel alleen. Moeder moest het eens weten. Wat zou ze een medelijden met hem hebben. Hier had natuurlijk niemand medelijden met hem. Wie weet, hoe ze beneden over hem zaten te praten. Natuurlijk vertelde oom het ook aan tante en die zou nog boozer zijn. Tante was altijd strenger dan oom en als oom hem om zoo'n kleinigheid op zolder sloot, hoefde je niet te vragen, wat tante zou doen. Misschien kreeg hij vanavond wel droog brood.

Hè, kon hij maar slapen, dan schoot de tijd beter op. Als hij heel stil ging liggen met de oogen toe zou het misschien wel gelukken.

Maar het gelukte niet.

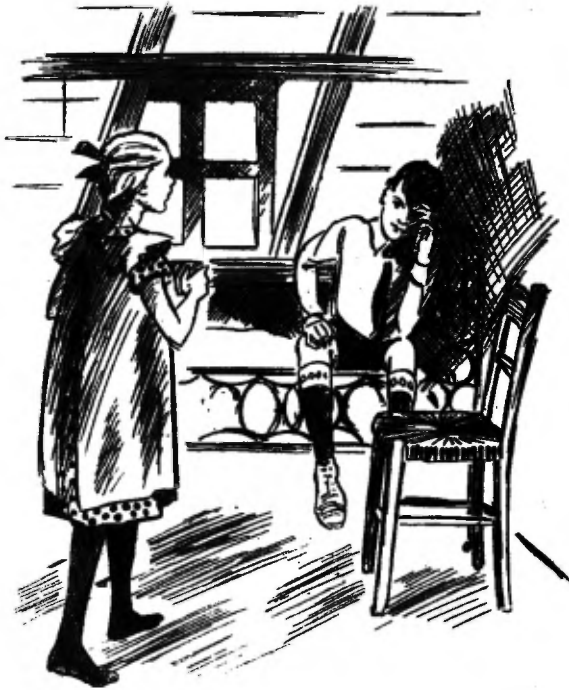
't Was warm. Vliegen gonsden om hem heen. Wie zou dan kunnen slapen, midden op den dag?

Hij kwam weer uit de bedstee, ging voor het raam zitten. Weinig te zien op het erf, dat in de middagzon lag te stoven, weinig te zien op den stillen weg. Weinig ja, maar wát hij zag. . . . Oom met Daan en Kees op de kar. Daan stuurde. O, was dat niet verschrikkelijk? Nu gingen ze naar het dorp, allerlei leuke boodschappen doen, naar den smid,

waar je aan de blaasbalg mocht trekken, naar den wagenmaker, wiens vrouw je altijd wat lekkers gaf, ja, wie weet, waar nog meer naar toe.

En naar hem keek niemand om.

Ja, toch. Een poosje later kwam iemand de trap op,

't luik ging open en Pietje verscheen met thee voor hem. Voorzichtig droeg ze het ronde kommetje, waar geen oortje of schoteltje bij hoorde en dat dus niet zoo heel makkelijk te dragen was, vooral niet, als het, zooals nu, gevuld was met warme thee.

„Hè, dat is warm,” zei ze, terwijl ze het neerzette.

„Hier op zolder is het zeker niet warm,” bromde hij.

„Nou, bij 't open raam schikt het best.“

„O, wou jij hier soms graag zitten?“

„Nee, dat niet.“

Even was het heel stil; toen zei Pietje: „Zeg, 't is toch je eigen schuld, dat je hier zit?“

„Is het zóó erg, wat ik gedaan heb?“

„Nou, nogal. Je wist toch, dat vader het niet wou?“

„'t Zou ook wat! Zijn er soms biggen doodgegaan?“

„Nee, gelukkig niet.“

Dat was een pak van zijn hart. Hij had er toch wel over in angst gezeten, hoor!

Maar dat wou hij niet laten merken, daarom antwoordde hij: „Nou, dat begreep ik ook best. 'k Weet wel, wat ik doe. 'k Ben maar even in de schuur geweest.“

„Dan begrijp ik je heelemaal niet,“ zei Pietje. „Wat had je in die schuur?“

„'t Was, omdat Daan zoo'n grooten mond openzette. Die denkt, dat ik hem gehoorzamen moet. Wel zeker, 'k zal mal zijn. 't Is Daan zijn schuld.“

„Daan hielp je onthouden, wat vader gezegd had, dat was alles.“

„O ja, dat lieve broertje van jou zal genoeg praatjes van me verteld hebben.“

„In elk geval geen leugens. Daan liegt nooit.“

„Nee, hij klikt enkel maar.“

„Bah, wat ben jij een flauw joch, om dat te zeggen. Als Daan klikken wou, had hij al lang veel meer van je kunnen vertellen, dat weet je zelf ook wel. Vader wil niet eens, dat we klikken, maar Daan had telkens je gewaarschuwd en van te voren gezegd, dat hij het vertellen zou, als je het deed. Je zou vader een reuzeschade doen. Denk je, dat we dat leuk vinden?“

„'t Is tòch klikken en 't is zijn schuld, dat ik hier zit, maar daar geeft hij niks om. Hij is lekker meegereden naar het dorp.“

„Had dan ook aan vader gezegd, dat je er spijt van hadt. Dan zou je hier niet hoeven zitten. Maar koppigheid kan vader niet hebben.“

„Is je moeder ook erg boos?“

„Moeder is er verdrietig om. Toe jò, zeg dat het je spijt, dan is alles weer goed.”

Even dacht Antoon na. Vergeving vragen? O, daar had hij zoo'n hekel aan. Hij had het op school ook eens moeten doen, toen hij een van de meesters had uitgescholden, maar of hem dat dwars gezeten had. En de jongens hadden hem er zoo om geplaagd. Toch — hier deden de kinderen het altijd, als ze kwaad hadden gedaan en toen oom vanmiddag vroeg: „Heb je me niets te zeggen?” had hij dat van hem ook verwacht. Dat had Antoon best begrepen. Maar hij had toen niet gewild.

„Had ik het maar gedaan,” dacht hij. „Dan zat ik nou ook op de kar.”

Ja, dat meerijden, dat hij dàt had moeten missen. . . .

„Nee,” zei hij vastbesloten, „ik zeg niet, dat het me spijt.”

„Je moet het zelf weten,” zei Pietje, terwijl ze weg ging, „maar als je het niet doet, wordt het nooit weer goed met vader en moeder.”

Dat gaf hem veel te denken. Nooit meer goed? Dat was geen kleinigheid. Maar Pietje kon best gelijk hebben. Ze waren wel zoo.

Nooit meer goed? Tante ook niet? Tante, met wie hij zoo prettig praten kon over heel veel dingen, ook over wat stond in zijn „boek”? En oom, die hem dat boek gegeven had? Juist aan hem! Geen van zijn eigen kinderen had zoo iets moois. Ze hadden geen andere boeken dan die ze met Kerstmis van de Zondagsschool hadden gekregen en voor hem had oom zoo'n mooien kinderbijbel met platen gekocht. En wat deden ze niet veel voor hem. Hij kreeg elken dag een ei, de anderen niet zoo vaak. Voor hem werd dikwijls nog vleesch bewaard, als de anderen spek hadden. Hij kreeg elken morgen tarwebrood met spek, dat hij nu ook al lekker ging vinden; de anderen meest rogge met kaas. Ja, ze deden heel veel voor hem. Al meer en meer goede dingen schoten hem in de gedachten. Neen, 't was nu niet meer zooals straks, toen hij meende, dat ze hem slecht behandelden, hij voelde nu wel, dat ze recht hadden, boos te zijn, al zag hij daarom nog niet zoo erg z'n eigen kwaad. Hij kon niet inzien, dat hij zooveel misdreven had,

door even in die schuur te gaan, maar dat oom bang was, zijn varkentjes te verliezen, ja, dat was te begrijpen.

Er was maar één, op wien Antoon boos bleef. Dat was Daan. Die was, meende hij, de oorzaak van alles. Als die niets gezegd had, was er ook niets gebeurd. O, die Daan! Als hij dien ook eens iets ergs kon doen! O, hoe graag zou hij dat willen! Die zou natuurlijk pret hebben, als hij hem met hangende pootjes vergeving zag vragen. Den heelen middag bleef hij er over denken, wat hij doen zou. Eindelijk besloot hij, tòch maar te doen, wat Pietje hem had aangeraden.

Als hij oom en tante maar alleen vond. Als in elk geval Daan er maar niet bij was. Maar dat viel tegen. Daan was er wel bij, ook Pietje, ook Kees. Alleen de kleinste drie niet.

't Kwam er erg benepen uit, dat „Oom, 'k heb er spijt van, wilt u 't mij vergeven?”

Oom lei hem de hand op den schouder en antwoordde: „Ja, Antoon. 'k Hoop, dat zoo iets nooit meer gebeurt. 'k Wil gehoorzaamheid van mijn kinderen en ook van jou. Geef me maar een hand, dan is het uit.”

Hij gaf een hand, bleef toen staan.

„Nou?” vroeg oom, „is er nog wat?”

„Mag ik — moet ik — weer naar den zolder?”

„Wel nee, jongen! 'k Zeg immers, dat het uit is? Als je vanmiddag dadelijk zoo gesproken hadt, zou je geen minuut op zolder gezeten hebben. Ga nou maar gauw naar buiten, maar niet te ver weg, hoor! Over een kwartier eten we.”

Hij ging, gevolgd door Kees. Daan bleef binnen, voelde wel, dat Antoon boos op hem was, begreep dit ook wel, want hoe dan ook, hij had geklikt. Maar hij had toch niet anders gekund?

De middag was voor Daan heel akelig geweest. Ja, hij had mogen sturen, hij had aan den blaasbalg getrokken, hij had van de wagenmakersvrouw een stuk koek gehad, maar aldoor had hij moeten denken aan Antoon, die zich zóó op dezen middag verheugd had. En nu ook zou hij graag naar hem toe gaan, hem dat alles vertellen, maar hij durfde niet. 't Stond zoo raar en Antoon zou hem misschien toch niet gelooven.

Antoon speelde dien avond heel luidruchtig met Kees, dien hij anders veel te klein vond, en tot Daan zei hij geen woord. Hij was van plan hem nooit meer aan te kijken.

Toen hij in bed lag, kwam tante nog even kijken. Dat deed ze niet altijd, en dezen avond had Antoon haar heelemaal niet verwacht. Ze was onder het brood-eten zoo stil geweest. Toch nog boos, dacht hij. Maar nu kwam ze bij hem en zei:

„Antoon, heb je gebeden vanavond?”

„Ja tante.”

„Heb je vergeving gevraagd, m'n jongen?”

Hij gaf geen antwoord.

„Geloof je niet, dat je ook tegen God zondigde, door je ongehoorzaamheid aan oom?”

Nog zei hij niets.

„Weet je wel, Antoon, dat de Heere Jezus bedroefd is, als een kind ongehoorzaam is? De Heere Jezus heeft de kinderen lief, dat weet je toch?”

„Ja tante.”

„En omdat Hij ze liefheeft, doet het Hem verdriet, als een kind zondigt.”

„Dat vind ik erg naar, tantel!”

„Ja jongen, dat is het ook. Maar er is vergeving, Antoon, dat weet je toch?”

„Ja tante.”

„Bid daar dan om, m'n jongen!”

„Ja tante, ik zal het doen.”

Hij probeerde het, toen ze weg was, maar het ging niet. Hij kon er zijn gedachten niet bij houden, want die draaiden steeds om één punt; dat was — Daan.

Op Daan was hij woedend. Op Daan wou hij zich wreken.

Met zulke gedachten in je hart kun je niet bidden; onmogelijk!

VI.

POES.

Met wraakgedachten sliep Antoon in en met wraakgedachten werd hij wakker. Daan moest en zou hij straffen, nam hij zich voor; maar hoe? In elk geval bemoeide hij zich niet met hem. Maar dat was toch moeilijk. De jongens van Bergsma kwamen 's morgens vragen of ze mee gingen naar het bosch en natuurlijk deden ze het. Nou, toen kon Antoon toch niet toonen, dat hij kwaad was op Daan, hè?

's Middags ging het beter. Toen moesten ze met z'n vijven boonen afhalen en probeerde Antoon z'n boosheid te laten merken, door druk te praten met Kees, Pietje en Aaltje, terwijl hij tegen Daan niets zei.

Of Daan er zich wat van aantrok?

Antoon meende van niet en dat wond hem nog meer op. Hij zou. . . .

O, dáár had hij een plan. Ja, dát zou hij doen.

Hij werd er bijna vroolijk van, kwam er zelfs toe, weer eens een woordje tegen Daan te zeggen. Wel ja, waarom niet? Daantje zou nu ook gauw weten, wat het was, in narigheid te zitten.

En Daan wist het werkelijk gauw en heel erg.

Toen den volgende morgen een van zijn konijnen weg was, de zwarte nogal, had hij méér dan narigheid; toen had hij verdriet.

Antoon lag nog in bed, toen Daan het achterhuis instormde met den uitroep: „O moeder, de zwarte is weg. 't Hok staat open.”

Antoon lag heel lang in bed dien morgen. Maar niemand kwam hem roepen. Alles zocht naar Daan's konijn.

Zelfs moeder, die het toch zóó druk had.

't Kan niet vanzelf zijn gebeurd,” huilde Daan. „Iemand moet het werveltje hebben omgedraaid. 't Ging niet eens makkelijk los.”

„En dan snap ik nog niet, hoe de zwarte van zoo'n hoogte heeft durven springen,” zei Pietje.

Allen, behalve de twee kleintjes, dachten aan Antoon. Hij was gisteren 't langst buiten geweest. Ze hadden hem moeten roepen. Toen kwam hij van den kant, waar de konijnenhokken stonden. En nu kwam hij niet voor den dag, terwijl hij toch op het opkamertje best kon hooren, hoe ze

liepen te zoeken en te roepen. Maar niemand sprak over hem. Ze zochten maar. Ze riepen maar. Daan's stem werd tusschenbeiden door snikken gesmoord, als hij riep: „Poes, poes, poes.” Ja, dat was zoo grappig; hij had dat konijn, toen het nog heel klein was, „poes” genoemd, omdat het zoo heelemaal zwart was en het dier luisterde gerust naar

dien naam. Daan liet het wel eens op het erf rondspringen en als hij dan riep: „poes, poes,” huppelde het hem overal na. Dat konijn, o, nooit zou hij het willen verkoopen of slachten. 't Hoefde ook niet van vader. 't Mocht blijven leven, omdat Daan dit zoo graag wou en het toch ook zijn eigen konijn was. Een zwartel! Dat zag je zoo zelden, een heel zwarte. En dan zoo'n leuk dier!

Maar nu was hij het kwijt.

Weer riep Daan: „Poes, poes, poes!”

Een paar katten kwamen op hem af. Ze hadden er, groot en klein, een stuk of zes en die voelden zich bepaald heel vereerd, dat de gansche familie, op vader na, daar maar steeds hun namen liep te roepen. Maar niemand lette op ze, en als ze, al streelend, te dicht bij Daan kwamen, scheelde het weinig, of ze kregen een schop. Dat waren ze van den goeien Daan niet gewend.

„Poes, poes, poes,” klonk het langs het opkamerraam, dat openstond met een horretje er onder.

Antoon begreep, dat hij eindelijk wel moest opstaan. En doen, of hij niets gehoord had, ging ook al niet.

Vrouw Hekman was bezig, brood te snijden, toen Antoon in het achterhuis kwam. Ze had heusch geen tijd, om te blijven zoeken en bovendien — ze zag in, hoe nutteloos het was. Dichtbij was het dier natuurlijk niet, anders was het al lang gekomen. Neen, 't zou al wel een goed eind weg zijn, want het had den heelen nacht gehad om te vluchten. Als het maar niet op de hei was verzeild geraakt, want dan kwam het nooit meer terug. De hei was wel een eind weg, maar je kon nooit weten.

„Morgen, tante!”

„Morgen, Antoon!”

„Wat loopen ze allemaal „poes-poes” te roepen. Is er een van de katten zoek?”

Dat nam tante's laatste twijfel weg. Antoon moest het beter begrijpen en dat hij dit nu vroeg, bewees in tante's oog zijn schuld.

„Antoon,” zei ze, „jij weet wel, wat er gebeurd is.”

Hij zorgde, dat ze hem niet kon aankijken, bang als hij was voor die strenge oogen. Maar ze kwam naar hem toe,

nam zijn hoofd tusschen haar handen en zei: „Is het niet, Antoon?”

’t Was een moeilijk oogenblik, maar de oude straat-jongensmoed hielp hem er door, tenminste, als je dat helpen noemen wilt.

Hij rukte zich los en zei onverschillig: „Wat zou ik weten? Ik ben net wakker.”

„Dus heb jij rustig geslapen, terwijl je wist, hoe voor Daan het wakker worden zijn zou?”

Antoon had het benauwd, Antoon wou, dat het „mooie plannetje” nooit in z'n hoofd was opgekomen, maar... doorzetten moest hij, nu het eenmaal zoover was.

„k Snap niet, wat u bedoelt. Ik heb aan Daan niet gedacht. Waarom ook?”

„Dus jij hebt het konijn niet laten ontsnappen?”

„Het konijn?”

„Ja, je begrijpt toch wel wie er zoek is, als Daan „poes-poes” roept.”

„Nou, ik weet van zijn konijn gerust niets af.”

Tante liet hem los. ’t Speet haar, dat hij niet bekennen wou, want, dat hij het gedaan had, stond bij haar vast. Ze had wel gezien, hoe hij gisteren tegen Daan deed, ze had aan hem gedacht, zoo gauw Daan haar vertelde, dat de zwarte weg was en juist dat hij niet voor den dag kwam en zich nu zoo onnoozel hield, maakte het voor haar tot zekerheid, dat hij schuldig was. Ze vond het erg voor haar jongen, maar dit liegen was veel erger, dat deed haar pijn.

’t Werd een droeve, een heel droeve dag. Niemand zei iets beschuldigends tegen Antoon, niemand vroeg hem er naar, niemand ook vond het noodig, dat hij meezocht. En toch deed hij het, omdat hij met zichzelf geen raad wist, omdat hij nog wou doen, of hij onschuldig was.

Daan zocht, Daan liep wel honderdmaal naar het leege hok, Daan ging 's middags zelfs naar de hei. Antoon liep mee, wou nu wel praten, maar Daan had daar geen zin in.

En wat het gekste was?

Antoon had medelijden met Daan. Antoon voelde nu ineens, dat hij van Daan hield, meer dan hij ooit van zijn Amsterdamsche makkers gehouden had. Antoon begreep

zich zelf niet. Hij wou aldoor denken aan eergisteren, toen hij op zolder zat, zoogenaamd door Daan's schuld. Maar die schuld van Daan leek hem zoo klein, werd al kleiner, verdween heelemaal. Dat was niet uit te houden. Hij was blij, toen het dien avond bedtijd was. Hij kon het niet meer hebben, al die sombere gezichten te zien. 't Maakte hem zoo ontzettend bang.

Aan slapen was niet te denken. Den vorigen nacht was hij ook veel wakker geweest, omdat hij aldoor moest denken aan de zwarte, maar nu was het zooveel erger.

Hij probeerde zichzelf gerust te stellen. Kom, hij had wel eens erger dingen gedaan en de menschen waren wel eens meer boos op hem geweest, maar 't was altijd weer afgezakt. 't Zou ook nu wel weer zoo gaan.

't Hielp niet. Antoon's onrust werd steeds erger. Dat hij Daan dit had aangedaan. Wat was die niet een goeie vriend voor hem geweest. En oom en tante! Hoe gauw waren ze weer goed geweest eergisteren. 't Was toch erg, wat hij toen gedaan had. Ja, maar dit was veel en veel erger. Dit zouden ze nooit vergeven, vooral niet, omdat hij zoo gelogen had. 't Was, als voelde hij weer tante's handen tegen zijn hoofd, als moest hij haar weer kijken in de ernstige oogen. Had hij het toen maar gezegd. Och, alles was beter dan deze angst. 't Was of hij overal handen zag, die naar hem grijpen wilden, of overal oogen waren, die hem aankeken.

Och, als de zwarte nog maar gevonden werd.

Hoorde hij daar iemand? Ja, tante was in de groote kamer. Zou ze naar hem toe komen, net als eergisteren? O, kwam ze maar, dan vertelde hij haar alles. Maar ze ging weer weg. De deur van het opkamertje bleef dicht.

Eergisteren had ze gevraagd, of hij gebeden had. Ja, dat had hij toen wel gedaan, alleen — hij had niet om vergeving kunnen bidden.

Zou het nu gaan?

Hij had dezen avond heelemaal niet gebeden, hij had niet aan God kunnen denken en ook niet willen denken deze laatste dagen. Want als je aan God dacht, dan...

„De Heere Jezus heeft je lief,” had tante gezegd en soms

had het hem heel blij gemaakt en had hij ook gemeend den Heere Jezus lief te hebben. Doch dit was nu voorbij. De Heere Jezus zou zoo'n jongen vast niet liefhebben.

En vergeven?

Zonder dat iemand het hem gezegd had begreep Antoon, dat daarvoor noodig was, dat hij eerlijk vertelde, wat hij gedaan had en dat, nee, dat kon hij niet. Na zijn liegen was het heelemaal onmogelijk geworden.

Zou Daan bidden, of zijn zwarte terugkwam? 't Mocht wel. Je mocht alles vragen.

Toen knielde Antoon neer en bad dat ook. Of Daan, die arme Daan, zijn konijn mocht terugkrijgen. Rust gaf hem dat gebed niet veel, maar toch troostte hem een beetje de gedachte, nu voor Daan gedaan te hebben, wat hij kon.

Tegen den morgen pas sliep hij in, sliep door tot bij achten, zou stellig nog langer geslapen hebben, als niet veel vroolijke stemmen hem wakker hadden gemaakt.

„Jò, wat fijn, wat fijn!”

„Nou, ik snapte, dat je in de piepzak zat. Juist je zwarte.”

„O, poes, poes, ondeugende poes, waar heb jij gezeten?” gierde Bertus, die het minst begrepen had van zwartje's vlucht.

„Vannacht in elk geval in onze kool,” zei een jongen, aan wiens stem Antoon Kees Bergsma herkende. „Die zwarte rekel heeft zijn buikje dik gegeten. Je hoeft hem in geen drie weken eten te geven.”

„'t Zou wat,” riep Daan, „hij krijgt gauw wat lekkers. Kom maar, poes.”

„Zet hem nou niet neer, sukkel, dan gaat hij d'r vandoor.”

„Vast niet. Hij is veel te blij, dat hij weer thuis is. Oost west, thuis best, hè jò?”

„Behalve dan in onze kool. Daar is het nog beter.”

Antoon zat rechtop in zijn bed.

De zwarte weer terug?

Was dan tòch zijn gebed verhoord? Zijn gebed? Van zóó'n jongen?

De tranen sprongen hem in de oogen, die lastige tranen, waarmee hij gisteren soms ook zoo vechten moest.

Nu kon hij danken, ja, dat zou hij.

En toch — en toch —
Maar God kon immers alles?
Ook helpen aan dat héél moeilijke van te vertellen?
Want dat wou Antoon zoo graag. Eerder zou hij toch
geen rust hebben. Hij zou niet meer durven zien in z'n
„mooie boek", als hij het niet deed.
Hij zou niet meer durven denken aan den Heere Jezus,
dien hij toch zoo graag wou liefhebben.
Antoon dankte! Antoon bad!

VII.

WAT ANTOON NOOIT VERGETEN ZAL.

Ze zaten allemaal om de tafel, toen Antoon in het achterhuis kwam; ze zouden gaan ontbijten. Zonder hem, als hij niet net op tijd was gekomen, begreep hij. Dat vond hij heel akelig, want ze deden het anders nooit. Alleen in het begin had hij wel eens wat langer geslapen, maar tegenwoordig was hij altijd bij het ontbijt. Daan kwam hem roepen, als het eens een enkelen keer gebeurde, dat hij om halfacht nog niet was opgestaan. En nu hadden ze hem maar laten liggen. Hij begreep wel, waarom.

Ze waren boos. Als hij het eenmaal verteld had, zouden ze nog boozer zijn, dacht hij. Hadden ze hem niet op zolder gesloten, omdat hij bij de varkens geweest was? En dit was veel erger. Toch moest hij het zeggen; 't kon niet anders.

Wat zou hij? Nu al? O, waren ze er maar niet allemaal! Hij zou maar wachten tot na het eten.

Wat bevend zei hij goedenmorgen. Heel gewoon werd zijn groet beantwoord.

„Zullen we even op hem wachten?" vroeg oom.

„Als hij dan maar gauw voortmaakt. 't Is al over achten," antwoordde tante.

Hij ging zich wasschen aan de pomp. Toch niet zóó vlug, als hij wel kon. En vreemd, niemand maande hem nu nog tot spoed, ze zaten zwijgend om de tafel. Ze zeiden niets en, stel je voor, toen hij binnenkwam, waren ze juist zoo druk aan het praten. Zelfs de kleintjes zwegen, onbewust meevoelend het vreemde, dat daar hing, als iets dreigends, iets wat je niet zag, ook niet hoorde, maar heel erg voelde toch.

Toen — hoe hij durfde wist hij zelf niet — maar ineens was het er uit:

„Ik heb de zwarte laten wegloopen.”

In de stilte, die nu volgde, wist hij met zichzelf geen raad, stond hij den handdoek maar te draaien en te wringen tusschen zijn bevende handen en keek angstig naar al die zwijgende menschen en kinderen daar in de verte aan tafel.

Oom was de eerste, die sprak.

„Kom eens hier, Antoon!”

Hij kwam, stond met neergeslagen oogen voor boer Hekman, bang voor wat komen zou.

„Kijk me eens aan, Antoon!”

Hij deed het. Tranen waren in zijn oogen.

„Zou je dat ook verteld hebben, als het konijn niet was teruggekomen?”

Niet dadelijk volgde het antwoord. Antoon dacht! Dacht over alle ellende van de laatste dagen, aan al, wat hij zich door eigen schuld op den hals had gehaald.

Toen zei hij zacht: „Ja oom, ik geloof het wel. Gisteravond wou ik wel, maar ik durfde niet.”

„Zoo en waarom durf je nou wel?”

„Omdat — o, dat kan ik zoo niet zeggen,” barstte hij snikkend uit.

Neen, dat kon hij pas zeggen later, toen hij met tante alleen was. Allemaal waren ze buiten, hij was binnen gebleven.

Toen vertelde hij van zijn angst, van zijn bidden. En tante begreep hem.

Antoon had straf verwacht, erge straf, maar neen, geen sprake daarvan. 't Werd hem vergeven, zonder straf.

„Je hebt bekend,” zei oom, „en daar ben ik blij om. Al-

leen spijt het me erg, dat je gisteren tegen tante het niet wou doen. Liegen vinden we hier een erg ding en *wij* niet *alleen*, Antoon, dat weet je wel."

Ja, dat wist hij en dat onthield hij. Nooit, nooit zou hij meer zoiets doen, noch hier, noch als hij weer thuis was. Hij zou een heel andere jongen worden.

In de prettige weken, die nog volgden, gebeurde er werkelijk niets ergs meer, maar toch. . . .

't Was heel moeilijk een „andere” jongen te worden. 't Kwaad was er soms, eer hij er aan dacht.

Dan was hij verdrietig, want hij wou toch zoo graag.

Met tante alleen durfde hij praten over deze dingen en die wees hem altijd weer den weg naar Hem, die alleen een „andere” jongen van Antoon maken kon.

En als een „andere” jongen kwam hij, toen het herfst werd, in Amsterdam weer terug. Ja, een „andere” jongen, dat zei ieder, die hem zag. 't Was niet meer het bleeke, teere jongetje, 't was een stevig boertje geworden, met bolle blozende wangen.

Maar als zijn ouders dat de menschen hoorden zeggen, keken zij elkaar aan, omdat zij nog heel wat meer „anders” ontdekten. Dan sloegen ze de oogen neer.

Antoon heeft niet vergeten, wat de Heesterloosche oom en tante hem meegaven, zijn bijbel en — hun woorden.

Tante heeft lang met hem gepraat den laatsten avond en hem vooral er op gewezen, toch nooit te vergeten den Heere Jezus, die ook hem liefheeft. Antoon wil en zal dat niet vergeten. Hij is er heel blij om, 't maakt, dat hij laten kan veel dingen, waarmee hij vroeger zijn ouders en anderen plaagde.

En wat hij ook nooit vergeten zal?

Dat er eens een avond was, waarop hij niet bidden durfde.

Dat er eens een morgen was, waarop hij durfde vertellen zijn kwaad, het durfde, omdat hij geholpen werd.

Met Kerstmis mag hij terugkomen in Heesterloo. Oom Hekman zelf zal het reisgeld sturen. Dan mag hij mee Kerstfeest vieren met de Heesterloosche Zondagsschool; dat zal dan zijn eerste Kerstfeest worden, een Kerstfeest zonder

de lichtende Kerstboomen, die hij in de Amsterdamsche winkels zoo dikwijls al zag, maar met het Kindje van Bethlehem, waarvan hij nog op geen enkel Kerstfeest iets hoorde.

Dat Kerstfeest — hij telt de weken, de dagen zelfs, die hem er nog van scheiden.
